

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

[Super Infortiato 2]

Bartolus <de Saxoferrato>

[Venedig], 30. Juni 1493

De iure patronatus

[urn:nbn:de:bsz:31-319543](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-319543)

q. s. r. e. ali. glo. idē testa mēta docto rū nō stabu lanf r. istam glo. all. doc. in. l. miles. i prin. j. de re iudi. b n On vs. q. hēat reuocato: iā An fili? r. e. pater reuo / cēt bona i eo rū fraudem alienata add bal. in. l. h. d. reuocā. hio q. i frau. cre. r. no. p. doc. in. s. uē figo. j. isti. d. acti. r. bal. i. l. i. in anpe. col. i. v. viter. j. de inoffi. dōa. r. bar. r. bal. in. l. ij. i. fi. C. si qd i fra. pa. r. qd no. bar. to. in. l. here. C. de bo. au. C. de iud. pos. C. Est dona tio. h. legat bal. i. l. h. C. de reuo. do. d. C. At es a li enuz. Et ista ē magis cōll littera. atten de tū q. v. idē q. h. sit p. casuz i. l. pa. pi. s. figo im pubes. s. de inof. te. r. v. de bonū tex. i. l. heredita. j. de bo. au. i. i. d. i. pos. fi. r. ibi bart. r. p. riu tenuit ipemet bar. i. l. i. s. h. nec r. ipuberi. s. de col. bo. e p Antoni us. h. l. est no. h. do cto. in. l. frēs C. de inoffi. te. r. ibi vide C. De bo. pos. ex te. mi li. rub. f n On est dubiū. No. r. adde bar. i. l. h. C. de testa. p. h. q. a iure cōi recedif tali tpe iuxta no. in. l. de etate eū si. ad tre. e adde quod floriant. i. l. militis d. te. mil. p. illum tex. vult dici posse q. sicut milite testan te in p. hictu belli ē remis sa solennitas testū i testō. idē cēt in pa gano testāte

tra eius testm nō daf 3 ta. in aliquo nec in castrē si vel quasi: nec in alijs bonis. Hoc puto hodie q: cū in castrēsi vel qsi hēat locuz querela multo magis in alijs. Querit glo. qd si cepit milita re alia militā: ut q: doctor uel aduocat. gl. idē q: fauores sunt ampliandi qd no.

Patrem. Done casum fm tertiam lec. r. dic p. fuit iustitutus in testō filij. r. per errorē petijt r. accepit 3 tab. que ritur vtrū possit redire ad h. tab. Et ruidetur q. sic. vel forte esset meli. dicere q. p. accepit bon. pos. 3 ta. tū testm erat nullū r. poterat ab intesta to succedere. Lerte pōt redire ad ius suuz: vt ab intestato succedat. Itē ponit glo. casuz hic alijs modis de quibus nō curo.

An p. vel filius habeat reuocatoriā in bonis per ipso alienatis. Ex. l. sequenti.

On usqz. Nec est singularis. l. r. alibi nō repitur.

Op. q. qnqz etiā ingenui cogunt alie nare vel emere: vt. l. iul. s. idē celsus. s. de acti. emp. So. ibi speciale vt no. i. l. i. i. i. C. de 3 ben. emp. Itē op. j. si qd in frau. patro. l. h. vbi fili us arrogatus h. reuocatoriā in bonis p. ris alie nantis in fraudē. So. ibi in quarta que debet fi lio arrogato tanq. es alienū. secus si in alijs. Al melius r. est casuz ecōuerso q. filius hēat reuoca toriā in bonis p. ris: r. nō p. in bonis filij: ut hic pro hoc. j. vñ le. l. scripto in fi. Itud est multum dubiū pp rōnez hic positā que dicit q. nō est cō ueniēs q. liberis hoibus r. c. Ex. examinat. C. si qd in frau. pa. l. i. in. vij. q. decretiste in. c. rainuti. extra de test. r. ibi videt casuz. Finaliter dicerem si qd alienatio fuit facta titulo lucratiuo: vt ex cā donationis pōt reuocari p. querelā inofficiōse donatiōis taz a p. re q. a filio si per dona. ledere f. hā illa querela est iducta ad similitudinē querele inofficiōsi testi: vt. l. vlti. C. de inof. tes. sed quere la inof. tes. datur p. in bonis filij: sicut filio in bo nis p. ris. ergo idē in querela inofficiōse donatio nis. Si vero alienatio fuit facta titulo oneroso: ut ex cā venditiōis: tūc si est facta precio minori: tūc in eo q. vltra valet res q. fit precii est dona tio: vt. l. i. C. si quid in fra. pa. r. tūc idē q. pōt re uocari per querelā inofficiōse dona. Si hō ē alie natio facta in fraudē ita q. emptor participauit fraudē: nec ullo modo est dona. tūc descendit bus in bonis ascendituz daf reuocatoriā: vt. l. vlt. j. si qd in frau. pa. si eniz hoc cōcedit filio ar rogato multo magis naturali: vt. l. h. q. de p. i. i. cuz emā. lib. nec est dicendū q. illa quarta debea tur: vt es alienū: q. illa quarta nō debet. in vita patris. sicut nec q. rta que debet filio naturali: ut. l. i. s. si ipuberi. s. de colla. bo. s. pater in bonis filij nō h. reuocatoriā. rō: q. ita nō debetur here ditas patri sicut filio. Hō ob. ista ratio: q. nō est vrgens rō: vt. l. ult. si qd in frau. pa. ita d. intelligi qd no. in. c. rainuti. ex de test. Ex. aliter in. l. i. C. si qd in fra. pa. Querō cū hodie liberti ha beant tanq. ingenui p. au. ut liberi de cetero. an sit sublat. ti. si qd in fra. pa. glo. dicit q. non.

Antonius. est ista ps cōsti tuta. Dicit glo. iij. vt in glo. r. cōstat ho die in au. nouissima. C. de inof. te. Querō ad hoc: vt cōpetat bo. poss. p. ri. an regratur aditio hereditatis. Rū. aut rescindit in totū r. requirit aditio. alias secus. dixi in. l. illud de 3 ta. C. Alti mo quero vt in glo.

De bo. pos. ex testō militis. Rica.

On dubium.

uati existētes in acie belli pnt testari quo mō volūt taz in terra q. in mari. b. d. C. No. tex. ibi tū in p. cinctu r. c. qd facit ad id qd fuit anno tpe mortalitatis: qa maximū preliū fuit iter deum r. hoies: r. iō pp ta lia cēt bonuz puideri: vt ultime uoluntates etiā nō solēnter facte valerent: qm nec testes nec no tarij reperiri potuerunt.

De iure patronatus. Rica.

atronorum. ut. q. v. l. facere accusari r. man. i. ferre sunt paria: ut. l. inimicitie. s. de his q. ut indi. Itē no. q. minus peccatū est in faciēdo q. in nō faciēdo.

berti omnes. C. op. j. s. ope. li. l. medicus. Sol. ibi p. miserat operas. bic non.

quis tutor. op. q. nō potuit se ex cūsare: q. acceptauit legatū: vt. l. ex snia. s. de te. tu. So. nō potuit se excūsare de iure v. l. accepit le gatū ignorās onus legati. Itē op. de. l. ab admi nistratiōe. C. de le. So. ibi nō erat qd tutori im putaret: q. erat miles qui administrare nō pōt. C. Alti mo no. q. apud aliq. pōt eē ius patro natus: h. nō cum effectu.

Ura libertorum.

Op. de. l. iij. j. de interdi. r. rele. glo. solu. sed dic q. ista sunt paria q. quedā sunt iura p. ronus que nō pnt in heredē extraneuz trāsi re r. illa ad fiscū nō transeūt. sed si trāseūt ad he redē extraneuz: tunc transeūt ad fiscum: ut. l. i. j. de bo. li. r. ita 3 glo. in. l. diui fratres. j. e. ri. Pre dicta vera: nisi in crē lese maie. vt. l. q. s. q. j. ad. l. iul. maie. vbi dānato p. re dānatur filius.

Digere.

Not. q. masculinuz cōcipit femininum. C. op. de. l. i. ita scriptuz. s. de leg. ij. vbi iuri de futuro nō pōt renunciari. so. ibi i repudia tiōe: hic i delicto quod tollit ius futurū: vt hic. r. l. quidā. s. hereditatē. de dona. r. l. q. sup. stite. de acq. here. Alij habēt 3 de. l. i. ita scriptis set. q. bec puiso in masculo porrigit ad feminam fa uore matrimonij: vt no. in spe. de dispu. r. alle. s. post bec. h. vbi vero masculinum.

Quāuis.

Not. q. l. gñaliter loquē restringit per rōnez: ut ibi lo cū hēat lex vbi est rō. 3 in. l. p. spexit. j. qui r. a qui bus. so. qnqz nisi per rōnem restringeret q. pu niref 3 mentē legis: r. tūc restringit: ut hic. r. l. ij. C. de nora. Quqz q. nō puniref. sed amitteret lucrū: r. tunc nō restringit nisi per aliā. l. vt in cō trario. Quqz nisi legis restrictio fiat: q. lucrare tur indebite: r. tūc restringit: ut. l. ut gradatuz. s. r. si lege. de mu. r. ho. r. hoc no. Ex. in. l. i. C. que sit lōga cōsue. r. ista sūt ar. ad multa no. ut pono in. l. omnes ppli. in materia de interpretatiōe i strictiua.

Lege iulia.

Not. legē remittere iu ramentuz sicut papa: vt. l. h. s. h. q. cau. r. l. h. in prin. j. ad mūi. Que ro qd si vouit castitatem uel nō 3 here matrimo niuz. Sol. ut no. in. c. i. r. ij. extra qui cleri. vel vo. Sed si hoc est verū qd hic dicit patronus nō iu

tpe pestis co raz duobus testib. q. illo tpe pp picu lum pauci te stes hēri pnt p h. et addu cebat. l. h. s. r. te. mi. r. istā l. r. gl. i. l. feri narios in. l. sol. C. de tes. mili. Itē ad ducebat: q. tps guerre r. pestis eqpa r. ank: vt no. i l. naturaliter p. doct. j. de vluca. r. in. c. ex trāmissa. de p. c. tu vi de in termis ag. i. l. p. hictū tur. s. codici li. de iure co dic. r. ad bar. to. hic adde vñ veruz p. Ro. in. l. h. q. in graui. s. h. it. s. ad felle. r. vide r. in auc. fi. militer de te stamēto scō tpe pestis. C. ad. l. falci. C. De iure patronatus. Rubrica. s. i. Ura li bertoz lese maie. ad de gl. r. bar. in. l. i. C. de bo. lib. h. C. s. Quā uis. vid. imo. l. i. cū tale. s. legato. de p. d. r. d. r. bar. r. imol. i. l. i. s. h. j. de vo na. an cessan te rōe cesset dispō. C. Interpta tiōe restricta vide p. bart. in. l. i. s. nun ciatio. d. op. no. nū. r. i. l. h. p. stante. in p. simili quest. to. sol. ma. fa li. in. l. i. C. d. nox. imo. i. l. s. v. o. s. d. vi ro. so. ma. et p. bart. i. l. h. s. in p. putatiōe. C. de iure deli. h. C. s. lege iu lia. h. c. s. al le. bal. i. l. ij. in fi. C. de in dict. vidui.

c **Um** im-
pune of-
fendi. Not.
idē dicit bal.
l. l. figo i suo
C. d. inof. te.
idē videt te-
nere bar. j. e.
in. l. si libet?
z facit quod
no. in. l. i. cri-
minali. de iu-
ris. om. iu. ad-
uerte tñ quia
bar. z ang. z
pau. de cast.
in. l. qñs. d.
in ius vo. vi-
dent tenere
Priuz. die q
ipñ loquunt
qñ pena erat
comissa sed
bar. h. loqur
qñ nō erat cō-
missa. z vide
bar. in. l. qui
ea mente de
fur. dñ op. d.
l. papi. s. me-
misse. d. in
offi. test.

b **o** **liber-**
tus. quā
do alienatio
facta in frau-
dē sit ipō iu-
re nulla add
bal. in. l. hac
edictali. s. oī
. C. de secun.
nupti. z ibi
quō cogno-
scatur qñ sit
i fraudē hoīs
z vid qd no.
bal. in. l. i. in
i. oppo. C. si
quid in frau-
patro.

c **d** **Jui. no.**
cet filio
idē in crimi-
ne heredis in
c. statutu. de
hereticis. in
vi.

d **C** **no** priue-
tur. filii non
puaē scudo
ppter deli-
ctū patris. d.
hoc latissime
p bart. in. l.
cū q. j. d. iter
dic. z releg.
Quid econ-
tra. vide qd
dixi p bar. i.
l. cū filii. de
ver. ob. z de
hoc vid latif-
sime bal. i. c.
j. s. i. d. succe-
seu. z in. d. c.
i. si vasal. su-
se. pri. z vi-
de glo. sing.
s. j. Dy. ibi in
l. qñtū. s. vl-
d. preca. bal.
in. c. i. s. in-
super. alias ē
. c. insup. de
pbi. seu. alic.
p sede. z qd
dixi in. l. sta-
tu. s. cor. l.
de iure fil.

eidit in penā cum nō tenuit iuramentum. arg. l. nō putavit. s. nō queuis. s. de sta. z. l. cōtinuus. s. pe. de ver. ob. Sol. qñqz id ex quo qd debet i cedere in penā nō pōt de iure fieri: z tunc sufficit de facto fieri: vt hic. alias si pōt de iure fieri non sufficit de facto fieri. de hoc per doc. in. l. i. C. de sepul. vio. z dixi plene in. d. s. pe. in. l. cōtinuus. j. de ver. obli.

f **I**lli hereditas. Not. q iura liber-
torū liberi nō habent: ut liberi. Et idem
est in emphi. ut. l. ut iurifurandi. s. si liberi. j. de
ope. li. quod no.

Ex. l. sequenti.
C **St**ate statuto q declinās iurisdicōez iudicis
possit ipune offendi: si quis declinatoriaz oppo-
nat z nō prosequatur.

c **Am** s. i. No. q qd dicit accusasse.
C **Op.** q qui delulit nō videt
accusasse. j. de bo. li. gl. dicit q nō ex snia
sed ispecta serie verborū videt accusasse. Hoc si
plz: qz verba dicūt accusasset hoc est pteritus pfe-
ctū z plusquāperfectū subiūctiui mōi. z iō regri-
tur q sit pfecta accusatio. z iō fm rigore vborū
nō pcedit glo. Eū dico z forte nō male: ille qui
accusauit z accusatiōē psequit quoridie instan-
do: nisi petat abolitiōē pte pñte pōt dici accu-
sasse. sed si desistat nihil in eo dicēdo: z tūc tacen-
do nō dī accusasse: nisi vsqz ad sniam ster: vt. d.
. s. accusasse qd facit ad. q. v. z cū dicit statutu q si
qs declinasse inueniatur iurisdicōez iudicis q
possit ipune offendi. quidā opposuit ecce. decli-
natoriā: demū sup illa nō fuit pnunciatū dixi q
nō pōt ipune offendi: vt. d. s. accusasse. z. l. i. ser-
uitutem. s. petijse. de bo. lib.

g **A**ius. **C** **Op.** in auē. vt lice. ma. z
aue. s. ad hec. Solu. ut ibi
no. Ista. l. inducī per Dy. q si vasallus
partē vnus ex dñis emat vel sit heres institutus
vtrū adhuc sit vasallus. Et dicit q sic: vt. l. cuz ex
oīone. s. de excu. tu. Sed dy. dicit veruz: si istud
ius nō poterat vēdi vel ad heredes trāsmitti. at
eēt dubitabile. z iō cogitetis: qz nō potui videre.

s **I**urauero. Facit ad. c. qz
uis. de pac. lib.
vj. z ad. c. cū cōtingat extra de iureiu. vbi
sitr iurat nō venire ad hereditatē pñs z ad eius
successiōē vel si reuocare vēditiōē rei dotalis:
ut in. c. l. de iureiu. qz dico q dñij translatio vel
pactum vel iuramentū valeat. hoc nullo iure ca-
uetur ex quo multe cōclusiōes sequūtur. de quo
dixi in. l. seius z augerius. s. ad. l. fal. z in. l. q sup
sti. de acq. hf. z dicā pleni in. ff. nouo. deo dāte.

q **U**i contra. **C** **Op.** de. l. ado-
priuū. s. de in ius
vo. glo. sol. z bene. dicā pleni in. l. diui
fratres. j. e.

Ex. l. sequenti.
C **A**n durius agat cū. l. q cum homine.

s **L**ibertus. Singularis est
multū. z hoc itē
dit: alienatio facta in fraudē legis ipso iu-
re nō valet. facta aut in fraudē hoīs vj: s. per re-
uocatoriā rescindit. h. d. Eidebitis hic sup quo
fundata est. l. ista: qz sup his regul. z. l. diui adri.
quod s. l. fit nō vj: ut. l. fraus. s. de legi. z. c. fi. ex
de reg. iur. Scōa est per ti. j. si qd in frau. patro.
C **Op.** de. l. celsus. s. de arbitris. vbi duri agif
cū hoie qz cū. l. Sol. ibi de hoie iuris ministro. s.
nō plz: qz arbiter nō est minister iuris: nec oritur
actio ex eius duritia: z repio q duri agitur cum

hoie legū ministro qz cū lege: ut. l. ampli nō pe-
ti. j. rem ra. ha. vbi verbū peti platū ab hoie itel-
ligif p lit. ptes. sed a lege p sniaz: vt. l. q in seruitu-
tem. s. petijse. j. de bo. li. So. quedā est pena re-
spiciēs actū: qz agūt ministri z duri agif cū lege
qz ius hz magis pñtes annullādi qz hō. quedā ē
pena extrinseca: z tūc miti agif cū lege. d. s. pe-
tijse. dixi in. d. l. amplius. Et no. l. istaz ad multa
qz vtilis lex est.

Si quis. Notabilissimus. s. est. z rō ē
qz qñ per primā alienatiōē
factus est minor cētenario. in scōa s. o. ob. qz i pñ-
ci. legis erat facta iualida per istā. l. z. l. ticia. s. i-
perator. s. de le. ij. z. l. i. de inoffi. don. determinat
etiā glo. z distinguit qñ facit plures donatiōes
vtrū oēs reuocet vel vltimā vel quō: ut patet in
glo predictarum legum.

Ex. l. sequenti.
C **F**ilius an feudo priuef pp delictum patris.

d **J**ui. Delictū aui vel pñs non nocet
nepoti vel filio in iure libertoz
h. d. **C** **Not.** in hac. l. qz l. i. perator pluri-
es iudicauerit vnū: si tñ surgit postea Priuz rece-
dat a suo pñlio. **C** **Itē** no. p eo qd ponit in snia
adhibito pñlio prudentū z. Tertio no. qd dixi
in casu. **C** **Op.** q delictū pñs noceat filio: vt. l. q
ritur. j. de bo. li. Glo. hui timore distinguit mul-
tum bene. vide glo. que icipit vt euidēter z ipsaz
signa vnū tñ addatis: vt qd dicit q delictū pñs
nō nocet filio post mortē pñs intellige: nisi i crie-
lese male. vbi delictū patris nocet filio in iure li-
bertorū z fm distinctiōē quā dedi. s. e. l. iura.
Itē hec lex inducī ad. q. qz filius nō priuef fe-
udo pp delictū pñs. de hoc hētis p glo. in. l. emā-
cipatuz in fi. s. de sena. z p Dy. in. c. nō dz aliquif
de reg. iur. lib. vj. de quo dic pleniuz. x. col. q fuit
cā pri. bene amit. s. deniqz. z in ti. fi. de feu. fuerit
cōtro. c. h. uasallus. z in ti. fi. vasal. feu. pri. cui de-
se. de. c. i.

Ex. l. sequenti.
C **P**atri vel pñono: an fili vel libert iure insti-
tutionis relinquere debeat.

s **I**ue excluditur. Hic
casus z menti tenendus. **C** **Q**uero
vtrum quod hic dicitur sit correctum per iura
hodierna q vident velle q habeat iure institu-
tionis in auē. vt cū de ap. cog. s. aliud. Dicit gl.
q nō in patrono: licet in filio sic. ita dicit gl. quā
no. An autē in filio sit correctuz. Dic: vt notant
doc. C. d. inoffi. tes. auē. nouissima. Sed aduerte
ponendo casuz hic: prout dicit text. nō eēt corre-
ctuz nec in pñono nec in filio: qz hic fuit institut
pñonus in certa portiōe z fuit legatū seruo. quo
casu nō esset correctuz in filio: qz si filius aliquid
hēret iure instōnis: z eēt aliquid sibi a seruo lega-
tum pputaref in quartā. sufficit eniz q aliqd ha-
beat iure institutiōis. z ergo gl. ista q pñono nō
est necesse relinquere iure institutiōis. Sed quid
in patre an filius debeat ei iure institutiōis relin-
quere. Dñs Ja. de bel. determinauit q sic: qz ea-
dem est rō. Lōtrariuz credo: qz in patre nō repe-
ritur correctuz. z iura nō corrigunt ex idēitate
rōnis: nisi quaten⁹ sit lege expressū. vt. l. precipi-
mus in fin. C. de ap. vbi tex. hoc dicit expresse.
Preterea pñ z pñonus equiparant: nisi in casu
bus: vt no. s. ti. ij. l. i. circa prin. s. in patrono nō
est correctuz: vt hic. ergo nec in patre q ei egpara-
tur cum in hoc nō reperitur diuersitas.

Ex duobus. Hic est no. z singula-
ris casus. illi ergo qui

e **o** **I**ue. s.
excludi-
tur. nō repe-
ritur. idēz t3
bal. in. l. oio
. C. de inoffi-
te. i. v. venio
ad. q. vbi de
hoc dō bar-
to. facit mē-
tionem vide
bal. i. l. i. C. d.
p ta. lib. z in
auē. ex cā. v.
ij. op. C. de
lib. pte. z agi-
i. l. nā z si pa-
rētib⁹. de in-
offi. test. vbi
allegat casuz
in. s. aliud q
qz capituluz
in v. s. si hec
obseruata si
fuerit i auē.
vt cū de ap-
pel. cogno. z
s. bar. etiā t3
bal. in. l. i. C.
de p ta. libe-
cui⁹ opi. vid
tur verior z
p imo. i repe-
ti. l. i. s. si ex
fundo de he-
re. insti. z ad
bart. h. adde
bal. in pñ. im-
cipiē. In xpi
noie amē. su-
per prio pu-
cto facit du-
bitationem.
ADDE bal-
pñ. lxxi. i. ci-
piēte vras ē
i. lib. z. cal-
pñ. v. de tes.

XIII